

Лобінська Ольга Миколаївна, студентка
факультету № 2 НАВС\$

Науковий керівник: Романенко О. В.,
професор кафедри психології та педагогіки
факультету № 2 НАВС, доктор психологічних
наук, професор

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОВЕДЕННЯ ДОЗВІЛЛЯ В СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Процес розвитку сучасного суспільства на демократичних засадах передбачає перебудову уявлень про роль молоді в цьому суспільстві. Окрім провідних видів діяльності, актуальною та недостатньо дослідженою є проблема дозвілля молодих людей.

Окремі психологічні аспекти молодіжного дозвілля висвітлені в роботах Л. Боженко, І. Євтєєва, О. Запесоцького, О. Карпукіна, В. Лісовського, К. Мяло, В. Суртаєва, В. Орлова, В. Скороходова, Л. Коган, А. Щавель. Вчені визначають, що проблема полягає в необхідності використання виховного потенціалу всіх сфер життєдіяльності особистості, підвищення ефективності її реалізації [5, с. 75]. Водночас недостатньо дослідженими є психологічні чинники проведення дозвілля в сучасній молоді.

Наше дослідження проводилося на базі Київського вищого професійного училища швейного та перукарського мистецтва, де

навчаються підлітки 15-18 років (після 9-го та 11-го класів). Нами було розроблено анкету щодо проведення дозвілля. У анкетуванні взяло участь 600 осіб. Після заповнення анкет ми провели індивідуальні бесіди з кожним учасником щодо рівня задоволення якістю організації дозвілля в навчальному закладі, а також визначення його окремих психологічних чинників.

Під час проведення дослідження, нами оцінювався рівень сформованості дозвільної культури студентів училища, при цьому він розглядався на трьох рівнях: репродуктивному (низькому), інтерпретуючому (середньому), продуктивному (високому).

За даними дослідження, до різних субкультурних угруповань належить 28,3% опитаних. Найбільш популярними виявилися групи аматорів сучасної музики і шанувальників окремих виконавців (14,4%), аматорів сучасних танців (12,4%), самодіяльні спортивні групи - культуристи, скейтбордисти (10%). Найменшою популярністю користуються об'єднання, зайняті якою-небудь творчою діяльністю: суспільно-політичні клуби (1,8%), рух за охорону і відновлення культурно- історичних пам'яток (0,6%), екологічні групи (0%). Як бачимо, переважає орієнтація на розважальні форми дозвілля.

На відміну від учнів шкіл, студентство характеризується певними соціальними і психологічними відмінностями, які дають можливість виділити його в особливу соціальну групу. Ці відмінності впливають з особливостей соціального стану, реальних моментів життя і навчання. До того ж молодь у цьому віці має свої психологічні особливості: інтенсивне формування самосвідомості, соціальної самооцінки, власної точки зору, установок, цінностей, осмислення явищ громадського життя. Поступово формується соціальна позиція щодо себе, свого поведіння і поведіння інших, планів на майбутнє тощо.

Однак певній частині молоді бракує психічних якостей зрілої особистості: самостійності, критичності, відповідальності тощо.

Узявши за критерій мотив вибору занять у вільний час, ми виділили п'ять груп студентів:

1. Комунікативна. До неї відносяться студенти, які керуються бажанням спілкуватися з друзями, коханою людиною, рідними тощо. Ця група представляє 42% всіх опитуваних.

2. Рекреаційна. До неї входять студенти, які керуються бажанням відпочити, поліпшити свій настрій (21,2%).

3. Самореалізація. Студенти цієї групи прагнуть реалізувати у вільний час свої здібності (11,7%).

4. Творча. До неї входять студенти, орієнтовані на естетичне освоєння світу, прагнення до прекрасного (10,5%).

5. Пізнавальна. Студенти цієї групи орієнтовані на поглиблення і розширення знань (8,5%).

В різних групах Інтернет-дозвілля є більш диференційованим. Комп'ютерними іграми більше захоплюються хлопці - 49,0% опитаних, а дівчата - лише 26%. Постійними відвідувачами Інтернету також є хлопці (їх втричі більше, ніж дівчат).

За даними проведеного нами дослідження можна дійти висновку, що молоді люди активно переймаються питаннями дозвілля, вільного часу та модних тенденцій сучасності. Набирає силу найсерйозніший спосіб проведення вільного часу, розрахований безпосередньо не на споживання, а на творення культурних цінностей - творчість.

Отже, дозвілля дає можливість сучасній молодій людині розвивати багато сторін своєї особистості, навіть власний талант. Для цього необхідно, щоб до дозвілля він підходив з позицій свого життєвого завдання, свого покликання - всебічно розвивати власні здібності, свідомо формувати себе. Наші спостереження свідчать, що найбільш поширеними засобами роботи зі студентською молоддю є: клубна робота, спортивно- масовий туризм, участь у різних формах підприємництва, благодійній діяльності (волонтерські групи).

Ми вважаємо, що вибір життєвої стратегії буде обґрунтованим і не випадковим, якщо молода людина, котра

дорослішає, розвиватиме в собі здатність керуватися самообмеженням, тобто принципом необхідності і достатності як необхідною умовою самореалізації, що сприятиме її самоактуалізації у всіх видах діяльності, включно дозвілля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєнко Т. Ф. Виклики глобалізації у сучасних соціально-педагогічних тенденціях і проблемах / Т. Ф. Алексєєнко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. - К., 2006. - Вип 9. - С. 7-15.

2. Белецька І. Сучасна соціокультурна ситуація у сфері дозвілля молоді / І. Белецька // Вісник Луганського національного університету імені Т.Г.Шевченка. - Луганськ: ЛНУ, 2010. - № 9. - С. 71-76. - (Серія: педагогічні науки).

3. Корсун І.В. Соціалізація старшокласників у сфері вільного часу. - Луганськ, 2006.

4. Молодіжна субкультура: сучасні вияви (Т. В. Бондар) // Український соціум. - 2003. - № 1 (2). - С. 24-29.

5. Рижанова А. О. Соціальне виховання як питання національної та глобальної безпеки в умовах інформаційного суспільства / А. О. Рижанова // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. - К., 2006.